

Sýnýr Meselesi

Türkiye'nin yazgysý söz konusu olmaya başladýđý bu önemli günlerde Ýstanbul ve Bođazlar meselelerinden sonra tespit edilmesi gereken meselelerden biri de, Osmanly memleketinin sýnýrydyr.

Savaþtan

önceki sýnýrymýzýn kabulüne ve onayýna imkân yoktur. Bu imkânsýzlyk, yenilgimizin verdiđi bir sonuç olmaktan çok, atepkes ve barýp için etken olan temel öðelerin dođal ve zorunlu bir sonucudur.. Böyle olduđu halde bazý yüksek makamlardaki devlet adamlary, eski imparatorluk sýnýrlary üzerinde görüpmelere zemin bulmak ve bundan kazanýlacak bapary karþýlyđýnda; örneđin, genel bir himaye veya vekalet kabul etmek, yahut hiç olmazsa terk edilen topraklar üzerinde bir nevi manevi egemenliđi onaylatmak taraftarýdýrlar.

Bir devletin genel gözetim veya vekâletini kabul ederek eski imparatorluk sýnýrlarymýzý bu gözetim altýnda tutmak, özgürlük ve bađýmsýzlyđý, buna bađly olan yapama hakkýný tehlikeye koymak demektir. Bunun karþýlyđýnda kazanýlacak menfaat ne olabilir? Arabistan'la beraber Türkiye'ye konulan gözetim, koruma veya vekâlet, her iki milleti birden bir yabancý devletin özel menfaatlerine esir etmek olur. Ve o yabancý devlet, her iki memleketi dahi siyaseten ve iktisaden yutmakta ve sömürmekte duraksama göstermez. Devletlerin tarihlerinde ve birbirleriyle olan iliþkilerinde, hiçbir karþýlyk beklemeden, "millet yetiptirmek" geleneđi ve adeti yoktur... Dolayýsýyla üstleneceđi gözetim veya vekâletin hatýry için imparatorluk sýnýrymýzý kabule eðilim gösterecek bir devlet, bunu bizim için deđil, kendi çýkarlarý için yapacaktır. Bu halde geniþ bir sýnýry kurtarmýp olmakla ne kazanacađýz? Bu sýnýr dahilindeki yörelerden yabancý bir devlet yararlandıktan sonra, bađýmsýzlyđýmýzýn bu uđurda verilmesi karþýlyđýnda, hangi maddi çýkary edinmiþ olacađýz? Ve koruyucu sýfatýyla iktisadi kaynaklarýmýza el koyacak olan devletin memleketimize ilerilik getirmek için dökeceđi sermayeye teminat olarak bütün bađýmsýzlyđýmýzý verdikten sonra, bir gün, o büyük sermayelerin oluþturduđu kurumlar ile milletimizin yapamsal iliþkileri devam ederken; artýk gözetim veya vekâlete ihtiyaç duymadýđýmýzý nasýl iddia edebileceđiz? Ve bu koruma veya vekâletin son bulduđu varsayýlsa bile, iktisadi iliþkilerimizde açacađý çatlaklarý neyle dolduracađýz?

Koruyucu ve vekil olacak

devlet kendi menfaatlerinin gerektirdiđi, ihtiyaçlara göre hareket edecektir. Dolayýsýyla, Arabistan'ý, Irak'ý ve Anadolu'yu ayrý ayrý düþünmeyi zorunlu görmeyerek; limanlarýný, iktisadi merkezlerini, demiryollarýný kendi memleketiyle olan ticari münasebetlere göre ve en fazla kolaylyk, menfaat ve ucuzluk temin edecek kopullar içinde ortaya çýkarmaya çalyþacaktır. Ve özellikle, tarýmýn geliþtirilmesi yerine, (kendi çýkarlarý yönünde) kendi sanayisi için önemli kaynaklar arayarak, bunlarý bir an evvel onlarý bopaltmaya yahut ölkemizdeki bađlarýný o noktalara dayandırmaya, korumacýlyđýnýn ađýrlyk merkezini bu alanlar üzerinde kurmayla çalyþacaktır. Bu kopullar içinde ise, Anadolu'dan bapka her yer üstünlüde ulaþmýp olacak; sevgili Anadolu'nun iþlenmemiþ ovalary ile tozlu çöllerini ayný yokluđu ve verimsizliđi koruyacaklardýr. Ve bir gün, artýk gözetim veya vekâlet, herhangi bir sebeple ortadan

kalkıtıđý takdirde, Anadolu'ya oranla daha fazla bir geliþme ve ilerleme sağlamıp bulunan diğer kıtalar derhal bağımsız bir varlık iddia ederek, ayrılacaklar ve Anadolu, aynı yoksulluk ve verimsizlik içinde terk edilmiş hayatına dönecektir. Daha fenası, Anadolu'ya oranla daha önce ilerleyecek ve geliþecek olan bu kıtalarda belirecek iktisadi cazibe, Anadolu'nun nüfusunu oralara çekerek ve toplayarak, kolayca özümlemeyi başaracak ve Anadolu hakikatte, bu kıtaların sömürgesi haline gelecektir.

Bu ihtimallere karşı tedbir alınmasına da imkân yoktur. Çünkü ülke, genip bir sınıır dâhilinde ve bir imparatorluk beklinde, gözetime bağlı olarak idare edildiği için, memleketin bir bölümündeki ilerlemeyi bir diğerinin zararına görmek mümkün olmayacaktır. Bu bölümlerin hepsi aynı vatanın parçalarından sayılacağı için, hangi kısım üzerinde olursa olsun ortaya çıkacak ilerleme ve ilerlemenin ortaya çıkaraçağı eserleri mutlulukla kabul etmek lazım gelecektir. Halbuki, bu ortak vatanın ayrılabilir olmaması gereklidir. Gözetim kalkar kalkmaz, Arabistan'ın bağımsız bir varlık iddia etmeyeceğini ve bu sonuca ulaşılmayacağını kim garanti edecektir? Ve buna engel olmak için yapılması gerekenler, bu yüzyılın kurallarıyla nasıl uzlaştıırılabilir?

Pek temel bazı hatlarına değinerek, açıklama dayandıımız bu sakıncalar göstermektedir ki, aç gözlü davranarak Arabistan ve Irak'ı içeren bir sınıır elde etmek uğruna, gözetim veya vekâlet sistemine boyun eğmek, bilhassa Anadolu'nun bütün geleceğini bir hamlede zıyan etmek demektir.

Bizim barıp ile elde etmek istediimiz sonuç ise, bunun büsbütün tersidir. Biz Anadolu'nun geleceğini, gelecekteki ilerleme ve geliþmesini kurtarmak, yani ona güvenli bir hayat hakkı bırakmak ve bu hususta hiçbir fedakârlııda ve hiçbir feragat duygusuna imkân vermemek düþüncesindeyiz. Ýpte bunun içindir ki, özgürlük ve bağımsızlığımız, yapamsal kaynaklarımızın, müdahalesiz olarak bizzat düzenlenmesini savunuyoruz..

Müdafa

ettiğimiz bu esas, aynı zamanda bütün Avrupa'nın uluslar için kabul ettiği ve Amerika'nın barıp için, hatta sonsuz bir barıp için koyduğu prensiplere dayanmaktadır. Her harp eden devlet gibi, Osmanlı Devleti de bu prensiplerin bütünüyle onaylanması üzerine silah bırakmıp, atepkes yapılmıştır. Dolayısıyla davamız, bu ilkelerin koruması altındadır. Her ulusun kendi kaderi hakkında bizzat karar verebilmeye yetkili olduğunu kabul eden bu ilkelere göre, Araplar da kendi varlık ve kaderlerini tayin meselelerinde bizzat oy sahibidirler. Çünkü, bir millet halinde belirnipler ve kendilerini yönetme yetenekleri Avrupa devletleri tarafından onaylanmıp bulunmaktadır. Bizim bu gerçeği onaylamadıımız ima edecek bir tezi savunmaya kalkışmamız, aleyhimizde tepki doğurur. Wilson prensiplerinin, artık Avrupa siyasetine egemen olan emperyalizme karşı yapılmış sürdürülemezliğini de ileri süremeyiz. Çünkü, kendi dayandıımız (böylece) yıkılmı oluruz. Araplar bir millet oluşturmamak için gerekli olan kopullara sahip değildirler, de diyemeyiz. Çünkü, bağımsızlıklar uğruna mücadele eden ve eski bir uygarlııda, olgun ulusal nitelikteki unsurlara sahip bulunan bir ulus için böyle bir isnat da gülünç olur.

Bu halde, büyük bir imparatorluk sınırlarının, ilk bakışta göz kamaştırıcı çekiciliği karşılığında, bağımsızlığımızdan fedakarlıkta bulunarak gözetim rejimini kabul etmek ve Arabistan'ı da bu suretle aynı çembere dahil eylemek, kendi hesabımıza olduğu kadar, onların hesabına da, kabul ettiğimiz ve atepkesin temelinde yer alan barış durumunda dahi dayandığımız ilkelere aykırıdır.

Yalnız

Türkiye için gözetim veya vekalet sisteminin kabulüne gelince, bunu hayal etmeyi ve tartışmayı bile olanaklı görmüyoruz. Altı yüz yıllık büyük bir geçmişi mirasçısı olan ve yönetim kabiliyetini, bu kadar yüzyıldan beri ugradığı Haçlı saldırılarına rağmen ayakta kalmasıyla ispat eden bir millet için, bir yenilgi bahane edilerek, kendi kendisini yönetme konusunda yeteksiz olduğunu kabul etmek, hata, ihanet ve kindarlığın en vahşisidir. Wilson'un ulus kurallarını, kendi ulusumuzun yeteneklerini inkar ve yok etmek için mi kabul ettik?.. Düne kadar bizim birer ilimizken, bugün bağı bağına birer ulus oluşturan toplulukların bu ilkelerden yararlanma hakları var da, biz mi bu ilkelerin mahkumu olacağız?

Wilson, ulusumuzun hukukunu ayrı bir madde ve ayrı bir prensip olarak koymak gereksinimini duyduğu halde, biz kendimiz mi buna layık olmadığımız ve himaye rejimine gereksinim duyduğumuzu ileri süreceğiz?

Önlerine konan her zehri afiyetle yutan idreç nitelikli kişiler, her ulusta olduğu gibi bizde de bulunabilir. Ve bunlar ulusumuza her iftirayı atabilirler. Fakat onların ulusumuzla ilişkileri son tahlilde kendi vicdanları nispetindedir!

Bu

fikirlere göre, sınırlar meselesindeki görüşümüz tamamen bağımsızlığımıza ve tek dayanağımız olan Wilson İlkelerine prensiplerine bağlıdır. Ve bu görüş, atepkes metinlerindeki sınırlar belirlemeleri ile de tamamen uyumaktadır. Yani, en son savaş sürecinde silahımızla savunduğumuz sınırlardır. Yenilgiyi izleyen Osmanlı Devleti, ülkesinin her tarafında silah teslim edilmiş değildi. Mütareke yapıldığı gün, Osmanlı ordusu hala savunma ve direnmeye yetenekli bir durumdaydı. Ve bu sayede de, az çok berehale bir atepkesi elde etti. İstanbul'da, acemi ve ulus ve vatanını koruma çabasında olmayan birkaç kişinin yaygarasını, hor görülme ve köleliği tercih eden siyasetini, bütün bir milletin ruh ve vicdanının ifadesi olarak kabul etmek mümkün olmaz.

Nitekim

Osmanlı milleti de gerçek ve samimi ruh ve vicdanı ortaya koyma zorunluluğunu duyar duymaz, bu uşursuz sesler de yetkili mercilerdeki yerlerinden çekilmiplerdir.

Ateşkes kopulları dâhilinde yapılan işgalleri millet tanıyamaz ve tanıyamaz.

Bunun

sorumluluğu, Türkiye'nin çökmüp enkazı üzerinde kendilerine ve kin ve intikamlarına birer tahmin kürsüsü kurmak isteyen birkaç kozmopolite aittir. Ve bu mesuliyet aranacaktır. Dolayısıyla sınırlarımız, bir taraftan ateşkes ve barışa esas olan ilkelere ve diğer taraftan da, ateşkes sırasında elimizde bulunan silaha ve savunma kabiliyetine dayanmak suretiyle çok kuvvetli ve hiçbir fedakarlıkta dayanamayacak kadar kesindir. Bu sınırları, Sivas Kongresi kararları, birinci maddesiyle böyle tayin ediyor:

" Osmanlı Devleti ile Yıllaf devletleri

arasında yapılan ateşkes anlaşmasının imza olunduğu 30 Ekim 1918 tarihindeki sınırlar dahilinde kalan ve her noktasında çözümlü İslam tepkil eden Osmanlı memleketi kısımları birbirinden ve Osmanlı camiasından ayrılamaz ve bölünemez bir bütündür. Bütün İslam unsurları, birbirine karşılıklı saygı ve fedakarlık hissiyle dolu ve ırkı ve toplumsal vaziyetine ve çevre şartlarına uyan öz kardeşlerdir."

Bu

sınırlar, harita üzerinde, İskenderun'un güneyinde, Halep'in kuzeyinden ve Halep Katma arasından geçerek Cerablus Köprüsünü, Deyrızoru ve Süleymaniye sancağını bizde bırakan bir hattır ki; bu hattın güneyinde dil, uygarlık ve yaşam biçimi, Ayrıdır.

Terk edilen arazi

üzerinde, bir nevi manevi egemenliği tasdik ettirerek, buna karşılık fedakarlıklar yapmak ise, büsbütün sakat tedbirlerdir. Bunda etken olan başlıca iki düşünce olabilir; Bu memleketlerin herhangi bir fırsattan istifade ederek gelecekte geri alınmasını mümkün kılacak açık bir kapı bırakmak; yahut kamuoyunu ve ulusu mümkün olduğu kadar az fedakarlık yapıldığına ikna ederek aldatmak...

Bu düşüncelerin her ikisi de

çürüktür ve bu yüzyılın düşüncesi değildir. Devletleri ve milletleri gelecekte kendisine en yakın olanlarla birleştirecek olan şey, uygarlıktır... Bu hususta başka etken tanımak bu yüzyılın düşünce biçimine yakıpmaz.

Özellikle başka bir devletin eline terk edilen

arazide, o devletle yapılacak sözleşmenin bir gereği olarak manevi egemenlikten vazgeçmek, gerektiğinde o yabancı devlete karşılıklı terk edilen memleketlerde meydana gelen hoşnutsuzluk ve isyanları gidermek için bir nevi yardım da üstlenmek anlamına gelir.

Bizim manevi

egemenliğimiz, mesela vaktiyle Kudüste Avusturya'nın hakimiyetine benzer bir egemenlik değildir. Hilafet makamının manevi egemenliği, esasen bütün İslam milletleri ve memleketleri üzerinde, vicdan ve imana dayanan bir egemenliktir ki, siyasi düzlemde oluşturulan sözleşmeler yolu ile teyit edilme ihtiyacının çok üzerinde bir anlam taşımaktadır. Ve bu egemenliği ortadan kaldıracak hiçbir kuvvet yoktur. Yalnız hilafet koşullarına sırayet edebilecek noksanları onu zaafa uğratabilir. Bu noksanlıkların bağında ise, himaye sistemi gibi, bağımsızlığı

sýnýrlayacak nitelikteki uđursuz müdahaleler vardýr.

Hint

Müslümanların tepebbüsleri, Emir Faysal'ın beyanatý, Mýsýr ve bütün Afrika Müslümanlarının en yakýn ve dolayısıyla en samimi ve en fedakar hizmetkarları olması gereken kişiler, bu gerçeđe göz yumarak ona ihanette duraksamamýplardýr. Ve ne kadar övgüye deđerdir ki, Anadolu bu gerçek etrafýnda oluđturduđu birliđiyle topyekûn savunma halindedir.

Biz

kaderine gerçekten sahip bir millet sýfatıyla ve açık bir kalp ve açık bir alýnla yapadýđýmızı ispat etmek, ileride yapamak için kesin olarak neye muhtaç olduđumuzu ve nihayet, ne dereceye kadar fedakârlık edebileceđimizi açık olarak tespit eylemek ve sonra da artık bu kararlıđýmızdan asla dönmek taraftarýyız.

Biz; karþýmızda ölüm,
elimiz vicdanımızda, torunlarımızın yarın inceleyeceği tarihe ait sorumluluklar gözlerimizin önünde, sýnýrlarımızyı muğlak ve çapraþık kombinezonlara müsait olmayacak bir kesinlikle çiziyoruz.

GAZÝ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK (24 OCAK 1920)

Hakimeyet i Milliye